

ЧУДОМИР ПЛАКАЧКИ

chitanka.info

Почина баба ми. Един проклет бабишкел с нос като паметник и шестнайсет косъма на брадата. Дълго време лежа болна, та беше дотегнала и на котките вкъщи даже. Дорде си бяхме сами вкъщи, никой не охна даже, но щом почнаха да прииждат близки и роднини, разписаха се ония ми ти жени, заудряха се по бедрата, заскубаха коси — просто трагедия! Драха се колкото се драха, но нали не е от сърце, измориха се, омръзна им и когато я понесохме за гробищата и когато най трябваше да се плаче, млъкнаха като риби, знаете. Само леля Вѓта схвана положението и взе нужните мерки.

Повървим, повървим стотина крачки, и тя току извряка като приклещена коза:

— Бабо, бабкеее!...

Пак повървим и тя пак:

— Бабо, бабкеее... На кого ни остави-и-и?

— Защо, питам я после, те прихващаше на пресеклици из пътя? Дорде беше жива, всеки ден я кълнеше да пукне и я пустосваше, а сега мъчно ли ти беше толкова?

— Не бре, леля, не, но като гледах, че няма кой, и аз... Смъртник е това, не е сватба. Без плач може ли? На какво прилича и какво ще речат хората?

Погребяхме баба, затрупах я с пръст гробарите, хвърлихме по една шепа и ний, близките й, да не би да изскочи някак, и женурята се пръснаха из гробищата да навестят и поляят гробовете на близките си. Тръгнах напосоки и аз. На двадесетина крачки, гледам, стрина Йова Ковандимовата хълца над гроба на сина си, мой връстник и другар.

Плаче си тихичко жената и си нарежда. Като ме зърна, че приближавам, зачупи пръсти, повиши тон и се провикна:

— Кирчо, Кирчо, левент юнакоо... Виждаш ли, майка, какъв гост ти е дошел... Стани, стани, Кирчо, да те извади на портрет...

Аз действително тогава следвах в художествената академия, но, първо: клонях повече към пейзажа, отколкото към портрета, и, второ, нямах в себе си ни листове, ни моливи, ни гума, затова намерих за удобно да се оттегля набързо и на пръсти.

По-нататък баба Марина забожда китка върху кръста на дъщеря си и й се оплаква гласно от новата снаха; още по-нататък Деша Загубанкина веднъж охне, два пъти подсмъркне над малко детско гробче, а до нея пък Вълчо Козата уж дошел да прилива втората си

жена, а току вири павурчето срещу слънцето и се черпи за свое здраве. На края пък хе, до самата ограда в трънаците, Черна Гана скубе троскот от мъжовия си гроб и хем разчиства, хем оплаква, хем му се кара:

— Минко, Минко, стопанинооо... Чуваш ли, Минко, виждаш ли каква се е пролет пукналааа. А пък колата в двора разглобени и воловете неподредениии... Минко, Минко, провалникооо... Цяла зима с оризена чорба и бял хляб съм те хранилааа... Да бях на твое място, като свиня щях да напълнея и да оздравея, а ти се килна и умря, Минкооо... Минко, Минко, че сега ли му беше времетооо...

Като я слушах, дойде ми наум и за съседката на Тотя Чапкъна, дете оплаквала сина си, простудил се и умрял, като ходил за риба срещу Никулден.

Тя пък нарежда така:

— Добре, Добре, Добре, добрина голямаа... Мама, мама, като бееше рекъл: мрена риба ми се ядеее... Ох, ооох... Мари отде се намери тоя Стоян Царъът... Стоене, Стоене, царство да не видиш, Стоенеее!... Ох, мари, единият взе сакът, а другият кошчетооо... И още при вратата ги срещна наша Великааа... Пък нали знаете тя какъв е куцюзин... Ох, ооох... Велико, Велико, Великдена да не дочакаш!... Ходили що ходили, щом се върнаха, и Добри се вцепии...

С какво го не церих мари, с какво го не лекувааах... (Марийке, иди, майка, у Григорчини да вземеш чутурата да угруваме житото и виж на връщане, майка, кокошките да не са изкълвали магданозааа)... Оох, оох, че той не беше ни дюкян сайбия мари, ни сергиджия, но всеки вторник хамсия ми носеше и всяка събота — сюджууук... Оох... Прах те, Добре, прах те, мама, но не можах да те изсуша и мокър ти го навих поясааа... (пустите му мухи все по устата му кацааат)... Добре, Добре, Добре, добрина голяма... И кака ти беше като тебе табихетлийка, мамаа... Плетеше чорапи и като ги не харесваше: арт-арт-арт — завчас ги разплиташе... Добре, Добре, защо тъй направи, мамаа...

В старо време не било така. Тогава имало по-добри наредби и обичаи. Умре тъща ти, да речем, че склопи очи жена ти или чичо ти, с когото цял живот сте се карали и влачили по съдилища. Никой не те е карал тогава да се разкисваш и да плачеш, за да угодиш на селото и защото тъй било прилично. В такъв случай хората просто на просто си

откупували плакачки. Специалистки, значи, завършили курсове, организирани, с редовно облепени работнически книжки и всички права при фонда Обществени осигуровки. Пазариш си една, две, три — колкото обичаш — вървят си те след смъртника, оплакват си по всички правила на това изкуство, нареждат си литературно, а ти мяташ броеница отзад, слушаш си, наблюдаваш си весело съкрушен и толкоз.

На вдовиците пък раздавали стъкленички. Епруветки едни, мънички колкото кутле, в които събирали сълзите, пролени за покойния съпруг. Напълни ли се стъкленичката, значи, траурът се прекратява, тъгата отлита и вдовичката веднага дава малко обявление във вестника, че е самотна, че търси другар утешител, не по-възрастен от трийсет и шест години, с добра заплата, доходен имот и т.н.

И нямало тогава кой да проверява със сълзи ли е пълна стъкленичката, с чиста водица ли, или пък с вода и малко сол отгоре, да речем.

Тъй било някога, в доброто старо време.

А сега? Щяло-нещяло — ревноло да реве.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.